

Kantele

taikka

Suomen Kansan,

sekä Vanhoja että Nykysempiä.

Kunnoja ja Lauluja.

Kolmas Osa.

Koonnut ja präänttäättännyt

ELIAS LÖNNROT,
Philosophian Candidati.

H E L S I N K I

Prääntätty Waseniuksen luona Vuonna 1830.

Niin minun isonen heitti,
Kuin on fieron kirveswarren;
Niin minun emonen heitti,
Kuin on wäärän wärttinästä,
Niin on weikko wierastunna,
Kuin orawa kuuwaan kuuseen;
Niin sisko siwute kääpi,
Kuin kala kiuwisen rannan.

Dta kantele kâteesi,
 Kultafieli kainaloosi,
 Sormet soitolle sowita;
 Paske ååni laulamahan!
 Joko ruwennet runoihin,
 Tahi lauluja latonet,
 Kyll' on kaunis kumpanenkin,
 Suomen soitanto sulonen,
 Sanat wanhempain wakawat.
 Jos sa sattuisit Sawossa,
 Käyå kerran Karjalassa,
 Kuulisit aholla åånen,
 Pasten laulawan lehossa;
 Tokkos tuonne seisahtaisit
 Vuoksi lasten laulawaiisten,
 Tuolla wåhån wüpyisit,
 Marjaaholla asuisit?
 Tahi jos joukkohin tulisit,
 Poikaparwien parihin,
 Tossa kantele kajuupi,
 Soitto soitolle tajuupi;
 Tokko oisi päiwå pitkä,
 Päiwå pitkä, ilt' ikåwå?
 Waan eipå pojat puoletkahan,
 Eikä lapset lainkahan,
 Mitåån tyttöjen tykånå,
 Kestå neitojen keralla.
 Kuin on muista muuramista
 Mesimarja makeampi;
 Niin on poikaisten puheista,

Vastenpienten laujunnosta,
 Neion soitto sulowampi,
 Taipuwampi tytön ääni.
 Kuin he laulawat kujilla,
 Suoltawat sulosta wirttä,
 Mennessänsä mehtimaille,
 Mehlitöillen työntäissä;
 Matka wälttyypi wähäkksi,
 Wirsta wiittä lyhemmäkksi.
 Sitte tuonne tultuansa,
 Matkan päähan päästyänsä,
 Nurminiituilla asuwat,
 Tahi meliwät metässä;
 Alla työnsä aattelewat,
 Sanoja sowittewat;
 Päiwä kultanen kuluupi,
 Ilta kesken keikahdaapi.
 Kuin sitte kotia käywät,
 Illan saatua sulosen,
 Vielä laulawat luhilla,
 Kitoisfansa yösiällä
 Mit' on mitä, kük' on kuta,
 Mitä mikäin muisteleepi,
 Mitä mielehen majaapi.
 Hyw' ompi Unosen tulla,
 Simassiwen löyhhytellä,
 Noilla taiwaan tuomisilla,
 Wirttä laittamaan lopulle.

T a n s s a j a.

Soi isännät, hoi emännät!
Kell' on kellarin awaimet!
Täntyhkö tätä tupoa,
Lainataanko lattiata,
Tanssia tasasten miesten,
Miesten nuorten notkustella?
Kuin ei täntyne tupoa,
Lainattane lattiata;
Niin mä tansin tantereella,
Keikun keskellä pihoa;
Kösf' ei pää lakehen kōske,
Dht' ei ortehen kolata,
Salat sillan liitoksehen.

”Täntyypä tätä tupoa,
Lainataampa lattiata,
Tanssia tasasten miesten,
Miesten nuorten notkustella.”

Suur' on kiitos, köst' jumala.
Kunpa tuoahan olutta,

Tahi wiinoa wáhásen,
 Niin má laulan laskestelen,
 Kuin wetonen wierettelee;
 Suusta kuin sulan kynästä,
 Päästä kuin päivän kaffarasta.
 Suu ei laula suuruksita,
 Rinta raswata ritise.

”Niinpä já laulat lorpottelet,
 Kuin jokonen juoksottelee,
 Niinpä suusta karwasesta,
 Kuin on petran *) . . . sehestä;
 Niinpä päästä palliasta,
 Kuin on kuumasta kivestä.
 Dyrwin laulan tyhwän kuusen,
 Latwoin lakkapään petäjän,
 Sinun, kurja, kulkkuhusi,
 Heikko henkireikähäsi;
 Ettei kulkkuusi kumaja,
 Henkireikäsi heläjä.”

Kaudan Synty.

Mis’ on rauta säilyletty
 Sinä suurra poutavuonna,

*) Peuran.

Seisennä sotakesänä?
 Tuoll' on rauta säilytetty
 Sinä suurra poutavuonna,
 Seisennä sotakesänä:
 Pitkän pilwen rannan päällä,
 Tammen latwasäsa tasasen.
 Nousi tuuli tuulemahan,
 Ilman ranta viehkimähän;
 Tuuli puut haruttomaksi,
 Kanarwat kufattomaksi,
 Heinät helpehettömäksi.
 Tuuli taitto tammen latwan
 Rutjan koskehen kowahan,
 Duosta synty neljä neittä,
 Koko kolme morsianta.
 Kinnoin istuwat itähän,
 Perinpuolin pohjolahan,
 Sekä istuit, että itkit,
 Lypsit maalle maitoasa,
 Niitylle nitusiasa.
 Mikä lypsi mustan maion,
 Siitä synty melto rauta;
 Mikä warkian walutti,
 Siitä tehtihin teräksset;
 Mikä puotti punasen,
 Siit' on tehty rääkky rauta.

Oh sinua rauta raukka,
 Rauta raukka, koito kuona,
 Teräs terhon päiwällinen
 Joko suureksi sukesit,
 Sekä kaswot karriaksi;
 Etsä fillon suuri ollut,
 Etkä suuri, etkä pieni,
 Etkä kowin forkiakaan,
 Etkä kowin kipusakaan;
 Kuin sä suosta sotkettihin,
 Saatihin sawen seasta,
 Koprin kaiwain kankahasta,
 Kynsin mustasta muasta;
 Käsiarwain kastumata,
 Warpain rivestymätä.
 Oh sinua rauta raukka,
 Rauta raukka, koito kuona!
 Etsä silloin suuri ollut,
 Etkä suuri, etkä pieni, j. n. e.
 Seisoit we'ennä *) selkeänä,
 Läykyit lämmynnä lähennä *),
 Ulla taiwahan tafasen.
 Oh sinua rauta raukka!
 Etsä silloin suuri ollut j. n. e.
 Kufuit kullassa **) kädönä

*) Betenä, lähtenä. **) Kultasena.

Alla ahjon Ilmarisen.
 Ei rauta paha olisi
 Ilman käärmehen kähytä,
 Maon mustan mujuhita,
 Kusiaisen kulkelmata.
 Hörhiläinen Hien lintu
 Biskasi wihoja noien
 Rautoin rakettawihin,
 Teräksihin tehtäwihin.
 Mehiläinen ilman lintu!
 Lennä tuonne löyhäytä
 Yheksän meren ylite,
 Meri puoli kymmennettä.
 Pistä sulkasi sulassa,
 Siipesi woia simassa,
 Mesi keitä kieletäsi,
 Sima suustasi juloa,
 Kukan kultasen nenästä,
 Helewästä heinän päästä;
 Siitä kylmästä kylästä,
 Kus' ei oo nähty, eikä kuultu,
 Ruohon kaisen kaswantoa;
 Ripehille woitehiksi,
 Pahalle parantehiksi,
 Tot' ei wiswoille wirusi,
 Eikä menisi märeille,
 Eikä ruohtuisi rupeille.

Kipusanat:

Kiwut tuonne kiitnyöhön,
Waiwat tuonne waipuohon,
Kiwuttaren fippasehen,
Wammattaren wakkasehen!
Kipeä on kiwuisa olla;
Waikea *) wammoissa asua.
Tuonne mä kiroon kipuja,
Tuonne mä pahoja panen,
Tuonne tunkeen turmioita:
Kiwisihin kallioihin,
Kautasihin raunioihin.
Kiwutar kipuen eukko!
Kiwut kääri helmohisi,
Waiwat vastaan rintoasi;
Kiwut puohtaa puohtimella,
Wammat seulalla selitä;
Kiwia kiwistämähän,
Paasia pakottamahan.
Ei kiwi kipuja itke,
Paasi waiwoja walita.
Tuonne mä kiroon kipuja,
Tuonne mä pahoja panen,
Tuonne tunkeen turmioita:
Kipuwuoren kuffulalle,
Keskellen Kipumäkiä.

*) Toisin: waiwa.

Kiwi on keskellä mäkiä
 Keikä keskellä kiweä,
 Synvä syltöä yheksän,
 Rynnäpäinen kymmennettä.
 Ehyt akka Tuonen tyttö,
 Kivutar kipuun eukko,
 Ukkaatar neito äiä;
 Mikä istuupi mäellä,
 Kuka käy pitkin mäkiä,
 Kipuruoren kulkuloa,
 Kipurintahat käessä,
 Kipurankä kainalossa;
 Kipuja keräelevät,
 Waiwoja wakoelewat,
 Kirjasehen kippasehen,
 Wasikisehen wakkasehen,
 Yhen formen mentävähän,
 Peukalon mahuttawahan.
 Siellä keittäwät kipuja,
 Pikkasessa kattilassa,
 Rautasessa riehtilässä,
 Pienen formen mentävässä,
 Peukalon mahuttawassa.
 Sinne mä nyt fiiron kipuja,
 Sinne tunkeen tuskapäitä;
 Ei kiwi kipuja itke,
 Paasi waiwoja walita,

Waikka paljon pantahisi,
 Määrätä mätettähi,
 Niin äyskäteltähi.
 Rivut sinne kiityöhön,
 Shosta imehnoraukan;
 Ettei tuskat päällä tunnu,
 Pakko syämelle panete.

Sätäsanat:

Liikku ennen linnat, järkkyy järwet,
 Wuoret waskiset wapisi,
 Torit linnain torfatteli,
 Tull'es' ou jumalan tunnin,
 Tahi herran tammoissa.
 Etkö sinäin liika liikku,
 Etkö sä paha pakene!
 Nyt on liian liikosaika,
 Pahan pakenoaika.
 Wai liikut liikuteltaissa,
 Järknyt järknyteltaissä?
 Mull' on koprat fontiolta,
 Weren juojalta wekarat,
 Vinnulta lihan pitimet,
 Hawukalta haarottimet,
 Solla konnan kopristelen,
 Solla ilkiän asetän,
 Puremasta, jäntämästä,

Syömästä, kaluamasta,
Pahan rakin raatamasta.

Tulen Synty.

Hara wanha poltettiin.
Korwalla tulisen kosken,
Tulikosken kääntemällä.
Tuohon liina kylwettiin,
Kypenihin kylwettiin,
Kypenihin kynnettiin.
Yöllä liinat kylwettiin,
Yöllä liinat koirittihin,
Yöllä liinat nyhettiin,
Yöllä wietihin wetehen,
Yöllä weestä nostettiin,
Yöllä luista luistettiin,
Yöllä rihmat keträttihin,
Yöllä werkot kuottihin.

Werkot on weljesten *) kutomat,
Sisaresten **) keträmät,
Ison pauloille panemat;
Weljesten wesille wiemät.
Weiwät weljekset wesille,

*) Wainämöisen ja Ilmarisen. **) Luonnottarien.

Raimakset kalahan läksi.
 Weettiinpa, wemmottiinpa,
 Ei saatu kaloa tuota,
 Sota kilwoin pyhettihin.
 Ste wanha Wainämöinen
 Vielä werkkoa lisäsi,
 Syltää, seihtemän satoa,
 Vielä köyttä kymmenkunta.
 ”Wiekäät werkone sywille!”
 Werkot wietihin sywille,
 Etäämmäksi ennätettiin.
 Minne sikla heitettihin?
 Tuonne sikla heitettihin;
 Sikla toinen heitettihin
 Karjalaiſten kannakselle,
 Niittukannan niemeksehen;
 Toinen sikla heitettihin
 Saralaiſten salmen suuhun,
 Loppiluotoin nenähän.
 Weettiinpa, wemmottiinpa,
 Saatiinpa hapea hauki,
 Sota kilwoin pyhettihin.
 Haettiinpa Manalasta,
 Ehittiinpä maanki alta;
 Ehittiinpä, eipä löytny
 Joka hauin halkasifi.
 Ehittiinpä taiwoseſta,
 Tähtitarhojen taſoa;

Chittiinpä, eipä löytny.

Sano vanha Väinämöinen:

”Miel’ on miesi tieosfani,

Sotifulho suojsfani.”

Kaalaapi Kalewan poika

Kautasissa rukkasisa,

Wasfiwanttuen sisässa.

Tuulalta näkyy tulewan,

Oli jänkän pää näkhyppi;

Hyytä hynkiä sylissä,

Täätä jänkä kainalossa,

Hynsä sukka, jäässä kenkä,

Hallasfa hamosen helmet.

Tuo halasi hauin wahtan;

Tääll’ oli sokia forwa.

Halastiinpa forwan wahta,

Tääll’ oli sinerwä siika.

Halastiinpa siian wahta,

Putosi puna keränen.

Purettiin puna keränen;

Siell’ oli tulikipuna.

Suikahti tulikipuna

Yheksästä ikkunasta,

Seihtemästä reppänästä,

Poltti tuo pojilta polwet,

Rikko rinnat tyttäriltä,

Puhki paarmahat emoilta,

Weitokset wenoja weisti,

Kuparia alla kuusen,
 Alla korwen kolkutteli
 Kolmikaarista wenettä.
 Sai wenonen waimihiksi.
 Sampsa poika Pellerwoisen
 Weisti kuusesta meloja,
 Petäjystä jänkäleitä.
 Soutelomat, joutelomat,
 Ympäri newan jokia,
 Newan nientä fiertelewät.
 Tarttuupi wenonen fiinni,
 Ei kiwollen, ei hawolle,
 Hauin suuren hartioille,
 Lohen purstollen punafen.
 Waimo wastahan tuleepi,
 Puhutellen, lausutellen:
 ”Mistäs oletta mies parat?”
 ”Me olemme keskiilmalta.”
 ”Minne menettä mies parat?”
 ”Menemme tulta tiettamahan,
 Walkiata waatimahan;
 Tuli on tuima tieettäwä,
 Walkiainen waaittawa.
 So on tuli tuimat tehny,
 Walkia pahat wahingot,
 Poltti tuo pojilta polwet,
 Rikko rinnat tyttäriltä,
 Puhki paarmahat emoilta.

Mistäs olet waimo parka?"
 "Mä olen emä Wainämöisen,
 Ilmarisen isän waimo;
 Minull' on wihti wien waimon,
 Muoto kolmen morsiamen;
 Minä olen emo imehien,
 Sekä wanhin waimoloista,
 Ensin emä ihteloista.
 Ei tuli sywiltä synny,
 Eikä kaswa karzialta,
 Synty Jesuksen sylistä,
 Wyöltä wanhan Wainämöisen.
 Tuoll' on tulta tuuwiteltu,
 Walkiata waapoteltu,
 Mähällä taimosesä,
 Kultasesä kätkeysä,
 Hihnoissa hopeisissa.
 Siell' on nyt tulosen synny;
 Kuin mä huuan huikiasti,
 Tuolta walkia näkhyypi,
 Etähältä haalottaapi,
 Takoa meren punasen.
 Jäinen kattila tulella,
 Jäiset hernehet sisässä,
 Jäinen kauha kattilasä.
 Kuin mä huuan hoiwahutan,
 Tulee poika Pohjolasta,
 Mies pitkä Pimentolasta,

Silmät jäässä, polvet hyyssä,
 Sho kaikki iljenneessä,
 Lattia lumen wäessä:
 Ukon tullessa tupahan,
 Astuissa aimomiehen,
 Pyöpi tulta turkin helmet,
 Sätehitä sääriwarret.
 Jäinen on kattila käässä,
 Jäinen kauha kattilassa,
 Jäiset hernehet sisäessä.
 Onko hyytä Pohjolasssa,
 Simoa Tapiolasssa?
 Noilla hyyllä hyyntellös,
 Noilla jäillä jäähtellös,
 Soill' on järwet jäähtelty,
 Soill' on meret hyyntelty.
 O Ukko ylinen herra,
 Mies on wanha taimahinen!
 Tunkeite tähän tulehen,
 Waimu tähän walkiaseen.
 Tee tuli tehottomaksi,
 Walkia warattomaksi,
 Siteheksi luojan silkki,
 Luojan kalwe kätteheksi.
 Wesi pilwestä putosi,
 Tuokin pikkänen pisara;
 Pisarass' on lampi laaja,
 Lammiss' on wene punanen,

Wenofesf' on kolme miestä;
 Nuotpa voiti woitehilla
 Paikkoja palanehita,
 Wiikon wiswan tehnehitä.
 Hyinen eukko tuo tuleepi
 Hyinen kattila käässä
 Duo tulla tuhutteleepi,
 Hyinen kattila käässä,
 Hyinen nippi kattilassa;
 Solla tulta tummentelee,
 Palanutta jäähyttelee.
 Onko poltettu porolla
 Tahi ilmiwalfialla,
 Wai lienee weellä warilla?
 Mikä lie poroin palanut,
 Sitä hynllä hynwytellös;
 Mikä lie wesiin palanut,
 Sitä jäällä jäähytellös;
 Mikä lie tulin palanut,
 Siihen wiiskoos witiä.
 Neityt Maaria emonen,
 Puhas muori muoollineu!
 Woia niillä woitehilla,
 Niillä raswoilla rapaja,
 Yheksillä woitehilla,
 Kahyksillä kahtehilla;
 Soill' on Jesus woieltuna;
 Kastettuna kairkwalta;

Tot' ei wiswoillen wiruissi,
 Eikä menisi mävälle,
 Eikä ruvillen rupeissi.
 Tee nyt yöllä terveheksi,
 Päivällä imanteheksi. j. n. e.

Sairaita kylwettäissä.

Nouse vanha Väinämöinen,
 Ukko herkiä unesta!
 Pojan ainoon avuksi,
 Miehen kuullun kumppaniksi,
 Tässä työssä työlähässä,
 Balan tehesssä waikiasssä.
 Neityt Maaria emonen,
 Puhas muori muoollinen!
 Tot' oot emä imehien,
 Sekä wanhin waimoloista;
 Tule tänne, tarwitahan,
 Pikemmin tarwitahan,
 Useimmin huuetaan.
 Tule saunahan saloa,
 Ilman ukfen ulwomata,
 Saranain sanelemata.
 Luo nyt kanssasi katehet,
 Kerallasi keinot suuret,
 Luo löyly, läheta lämmin

Kivelle kiuttomalle,
 Paaellen pakottomalle;
 Puun löyly, wetosen lämmin,
 Wesi wanhan Wainämöisen,
 Vuorest' on wetosen synty,
 Tulen synty taimosesta,
 Ei oo löyhyn löytämistä,
 Lämpösen lähettämistä.
 Tuolta ma anon apua,
 Tuolta huuan hoivahutan,
 Mähältä taimosesta,
 Mähältä maaemältä.
 Huutelen hätäsen huon,
 Panen äänen pakkoisen,
 Läpi maan, läpi manuen,
 Läpi kiven kirkkokunnan;
 Själtäni Jesukselta,
 Emältäni Maarialta,
 Soilta aina armot käywät,
 Merkit tuttavat tulewat,
 Mist' on pulmat puuttununna,
 Tarkia tapahtununna?
 Onko weesä, wai maasta,
 Wai on tuuli tuuwittanut,
 Warkainen waapottanut?
 Wai on kalma kalmistosta,
 Perkele pyhästä maasta,

Kirkon kirjaton siwusta,
 Satalauan lappioista,
 Jossa luffarit lukewat,
 Sekä papit pauhoawat,
 Messumiehet mellehtiwät.
 Kuin ei lie minusa miestä,
 Ukon pojassa urosta,
 Tämän päästön päästäjää,
 Tämän pulmun purkajoa,
 Tämän jaksen jaksajoa;
 Koskaat norosta miehet,
 Hiekasta hewoswäki,
 Miekkamiehet liettehestä,
 Gott' on wiikon maassa maanut,
 Kauan lieossa lewännyt;
 Pojan ainoon awukki,
 Miehen kuullun kumppaniksi.
 Kuin ej minusa miestä liene,
 Ukon pojassa urosta j. n. e.
 Saakohon jumala joku,
 Raiikki päästöt päästämähän,
 Raiikki pulmut purkamahan,
 Raiikki jaksot jaksamahan.
 Kuin ei lie minusa miestä,
 Ukon pojassa urosta j. n. e.
 Louhi Pohjolan emäntä
 Tule päästöt päästämähän,
 Tule pulmut purkamahan,

Tule jaksot jaksamahan.
 Kuin ei lie minusfa miestä,
 Ukon pojaſsa uroſta j. n. e.
 Päiwätär päätöwä neito
 Tule päästöt päästämähän j. n. e.
 Kuin ei lie minusfa miestä,
 Ukon pojaſsa uroſta j. n. e.
 Kawe eukko Luonnotar,
 Kawe kultanen korea,
 Tule päästöt päästämähän j. n. e.
 Kuin ei lie minusfa miestä,
 Ukon pojaſsa uroſta,
 Tämän päästön päästäjöö,
 Tämän pulmun purkajoa,
 Tämän jakſon jaksajoa;
 Tulfoon tuhat perfelettä
 Tämän päästön päästämähän,
 Tämän pulmun purkamahan,
 Tämän jakſon jaksamahan;
 Mennä suuren, mennä wienen,
 Kulkia wähawäkisen,
 Mennä pitkän perfeleenki,
 Ristittyä rikkoamasta,
 Kastettua kaatamasta,
 Tehytä teloamasta.

Mist on pulma puuttununna,
 Taitia tapahtununna?

Onko siitä seipähästä,
 Jos' on korppi koinittuna,
 Musta lintu mulkuttuna;
 Wai on wanhoista sioista,
 Wai on watturaunioista,
 Wai on Kalma kalmistosta,
 Perkele pyhästä maasta,
 Kirkon kirjatun siwusta,
 Terwaporstuan powesta,
 Satalauan lappiosta;
 Jossa luffarit lufewat,
 Sekä papit pauhoawat,
 Messumiehet mellehtiwät.
 Mene Kalma kalmistohon,
 Perkele pyhään maahan,
 Kirkon kirjatun siwuhun,
 Terwaporstuan powehen,
 Satalauan lappiohon,
 Jossa luffarit lufewat j. n. e.
 Tohon on kansa kaatumunna,
 Wäki suuri wääntynynnä,
 Siell' on luuta lusfottua,
 Päärämmyä rasfuttua,
 Ilman ihmisen ihoa,
 Kaswawaisen kainaloita.
 Mene tuonne, kunne kásken,
 Hiien hiilien sekahan,
 Pahalaisen pankon päähän;

Siell' on muutkin murhamiehet,
 Ikuset pahantekiät.
 Mene vielä, kunne käsken,
 Lapin maahan laukiahan,
 Pohjan pitkähän perähän,
 Siell' on hymä ollaksesi,
 Lempi liekatellaksesi
 Siellä tuuli tuuwittaapi,
 Wesi wieno wilkuttaapi,
 Wesi synkkä sylkyttääpi.
 Mene vielä, kunne käsken,
 Tuonne tunturiin mäelle,
 Kuhawuoren kulman päälle,
 Sohon näkywät Pohjan portit,
 Rautaukset ärwöttäwät.
 Mene vielä, kunne käsken,
 Kuhawuoren kulman alle,
 Sohon on puut päin puonneet,
 Heinät latwoin lageneuenna;
 Sulahan sarajokehen,
 Siell' on sun sisariasi,
 Siellä wiisi weikkoasi,
 Kuusi kummisi tytärtä,
 Seihtemän setäsi lasta;
 Siell' on hirwet hirtettynä,
 Salopeurat jakssettuna;
 Siell' on luutonta lihoa,
 Siell' on pääntöä kaloa,

Suonetonta pohkiata,
Ilman ihmisen ihota,
Kaswawaisen kainaloita.

Mene wielä, kunne kâsken,
Suen suuhun, hamaran päähân,
Mustan koiran hännän alle.

Mene wielä, kunne kâsken,
Notkoillen noroperille,
Soille räyhynettömille.

Mene wielä, kunne kâsken,
Mene tuulen tietä myöten,
Uhawan ratoa myöten.

Mene wielä, kunne kâsken,
Mene sä rewon rekehén.

Kewoll' on reki matala,
Kepo rannallen wetääpi.

Sa mene siitâ, kunne kâsken,
Silmillen sinisen siian,
Lohen purstollen punasen,
Havin suuren hartioille.

Siika sun sywille wiepi,
Etäämmä ehätteleepi,
Alle aaltoiin sywien,
Päälle mustien mutien,
Kipusehen kellarihin.

Siell' on muutkin murhamiehet,
Skuset pahantekiât;
Sinne sääkin tuomitahan,

Siell' on sun sisariafi,
 Siellä wiisi weikkoafi j. n. e.
 Ja mene, kunne käsken,
 Wirtohin wipajawihin,
 Päilywhin lähteefihin,
 Hereefihin hetteefihin,
 Ulla taimahan tafafen.
 Wai jos khytiä khsynet,
 Anonet ajohewosta;
 Kyllä sinulle khyin löhän
 Ja annan ajohewosen;
 Ota Hiiestä hewonen,
 Wuoresta walihte warfa,
 Hien ruuna ruskeampi,
 Soll' on rautaset kapiot,
 Tulitukka, rautaharja,
 Hywälle hypittäjälle,
 Ujajalle ankaralle;
 Sonk' ei jälki jäällä tunnu,
 Salan isku iljenneellä.
 Neityt Maaria emonen,
 Puhas muori muoollinen!
 Tule tänne, tarwitahan,
 Weäte tänne, mainitahan,
 Ufiammin huuetahan,
 Pikemmin tarwitahan,
 Awopäin, haralla hapsiin,
 Ilman wyötä helmukfita,

Tekemähän terweyttä,
 Rauhoa rakentamahan,
 Ennen päivän nousemista
 Koi jumalan koittamista,
 Nuringon ylenemistä.

Tee nyt yöllä terveheksi,
 Päivällä imanteheksi,
 Alta aiwan terveheksi,
 Keskeä kiwuttomaksi,
 Bieriltä wiattomaksi,
 Päältä tuntumattomaksi,
 Alta nuurumattomaksi,
 Suin sulin puheltuani,
 Hengin huokaeltuani.

En puhu omalla suulla,
 Puhelen jumalan suulla,
 Herran hengellä hywällä,
 Lämpösellä löyhyyttelen;
 Bihoin tuulen tuulemata,
 Bihoin saamata satehen,
 Rowan ilman koskemata,
 Pakkasen palelemata.

Kelpii nyt ilma ikkunoiksi,
 Taiwas kaariksi jakele,
 Salwaksi sana jumalan,
 Herran henki peitteheksi,
 Siteheksi luojan silkki.
 Herran kalwe kätteheksi.

Wukseni, ainookseni,
 Tuekseni, turwakseni,
 Wäikseni, woimakseni.
 Huuho herra hurmehella,
 Herra waahella walele,
 Puhu Jeesus pulmostani,
 Nese Jeesus peiwostani,
 Nylän liioista limoista,
 Naisten naaroin seasta,
 Rusifinnerten kerasta,
 Huoran hurmewaattehista,
 Weripaiioista pahoista.
 Ken katein kehtoneepi,
 Silmin fieroin kaksineepi,
 Wastuksin warustaneepi,
 Vuonnon wihasin luomi,
 Silmä juoskoon simana,
 Toinen woina wuotuohon,
 Kaswana rapahtuohon,
 Tuonne helwetin tulehen,
 Pahan wallan walkiaseen.
 Ken katein kahtoneepi,
 Silmin fieroin kaksineepi j. n. e.
 Tunkee perkele tulehen,
 Isännät perisopesta,
 Emännät owisopesta,
 Papsset keskilattialta,

Suin tulehen, päin tulehen,
 Takarainvoin tantereeseen.
 Silmät käännä kellellehen,
 Niskat rutoin rutase.
 Wello werta hartioissa,
 Gotke suolia sisässa,
 Keitä keuhkoja mahassa,
 Ennen päivän nousemista,
 Koi jumalan koittamista,
 Auringon ylenemistä;
 Ennen kuin sanani saapi,
 Tahi mieli jouhtuneepi.
 Dot sä pantu palkan eestä,
 Tahi toisen käskyläinen,
 Rakettu rahan eestä;
 Ota kiinni olkapäistä,
 Wasemmista warpahista,
 Kaimmista kantapäistä,
 Läpi luusta, läpi lihasta,
 Läpi kuuman kirwehen,
 Läpi reppänän yheksän,
 Mene perkele kotiisi,
 Isäntäsi iltaselle,
 Emäntäsi aamuselle,
 Muun pereesi murkkinalle.
 Aita wastoin tuleepi;
 Ammu aita menneestäsi
 Bijeltä witaşwäilitä,

Seihtemältä seipähältä,
 Kahelsalta kaskipuulta.
 Punahattu, Tuonen poika,
 Jännitä tulinen jousi,
 Tulisella jäntehellä.
 Pane waskainen wasama
 Tuon tulisen jousen päälle,
 Ammu halki hampahista.
 Luun syöjä, lihan puria,
 Weren uelta wetäjä;
 Tota Hiiet himmastuifi,
 Perkeleetki peljästyifi,
 Karhuaifi maan katehet.
 Neityt Maaria emonen;
 Puhas muori muoollinen,
 Soua suoništa wenettä,
 Wenehellä waskisella,
 Kuutilla kuparisella;
 Soua luun lomina myöden,
 Jäsenten rakoja myöden.
 Mist' on luuta luikahanna,
 Siihen luita luikahuta,
 Mistä kalwo katkenunna,
 Siihen kalwo kaswahuta;
 Mistä liikkunna lihoa,
 Siihen liittys lihoa.

Pääwämodon Synty.

Tuonen toukka, maan matonen,
 Emännän- esikätönen,
 Pihan rikka, pellon fonta,
 Kaari kartanon alanen!
 Sää oot wiikon wilussa maannut,
 Kanan kaihoissa siassut,
 Kuukauen hewon kusesa,
 Talwen tallin lattiassa.
 Jos olet pahoin tehnyt,
 Tule työsi tuntemahan,
 Pahasi parantamahan j. n. e.

Kuwun Sanat.

Kukki neito Kuuteratar
 Kuto mulle kulleroita,
 Paahko munapalleroita,
 Alla kuusen kukkalatwan,
 Alla kaswawan katajan.
 Lepän juuret lellukohon,
 Pajun juuret paisukokon,
 Rohotkokon koirun juuret;
 Ukohon iho imehnon,
 Karwanen karon tekemä.
 Ukko kultanen kuningas!
 Duo kultawuolimesi,
 Hopyainen tapparasi,

Tolla kypua kowellan,
 Lemmon kelloa kerihten,
 Kalkan kielta libalta.
 Dieämpä sinun sukusi;
 Sumust' on sinun sukusi,
 Sumust' on sinun emosi.
 Sumust' on sinun isosi,
 Sumust' waltawanhempasi;
 Sinne mä sinunki panen,
 Siell' on wiisi weikkoasi j. n. e.
 Tuikkaa kuin tuli punanen,
 Piiku kuin lipiä koira.
 Kuin et siellä sioa saane;
 Tuonne mä sinun, manoaan
 Purstohon lohipunasen,
 Kalahauin hartioille;
 Lohi sun sywille wiepi,
 Kalahauki kaimoaapi.
 Ja kuin et siellä sioa saane;
 Mene tuonne, kun mä käsken,
 Niittyhyn nimettömähän,
 Nimen tietämättömähän,
 Tot' ei ruohot maasta nouse,
 Heinät nurmesta ylene.

Hammasmadon Sauat.

Hyöpyräinen, pyöryläinen,
 Piinan siemenen kokonen,

Liinan siemenen näkönen,
 Hammasten hajottelia,
 Leukaluiten leikkeliä!
 Älä hakkaa hampaitani,
 Älä leikkaa leukojani.
 Dieänpä sinun sukusi;
 Mies musta merestä nousi,
 Uros aallosta yleni,
 Pystyn peukalon pitunen,
 Uroon formen forfunainen;
 Hapenella parta kashwo,
 Parralla mato sikisi,
 Siitäpä kawi fatala
 Lämpisihihin leukaluihin,
 Halusihin hampaisihin.
 Kuoli ukko, waiyu wanha,
 Tauilla tarwattomalla,
 Tuon luun lokertamasta,
 Tuon pahan pakottamasta,
 Werikoiran koskemasta.
 Pnyhyt akka Tuonen tyttö,
 Woiti kielellään kipuja,
 Hammastrauilla tapoja.
 Piisti neulan leukaluuhun,
 Tuon on kolmasti sepitti:
 ”Suolat soikohon hywinä
 Weren luonasa lukian,
 Selwitäte seisomahan!”

Nouse ukko unestasa,
 Selwittihe seisomahan.
 Siin' on nyt sinun sukusi,
 Siin on kaikki karwasiki.
 Allös sä paha pakene,
 Syömästä, kaluamasta,
 Puremasta läätämästä!
 Hajotkohon Hien hammas,
 Lewittkohon Lemmon leuka.
 Painan mä pajusta jousen,
 Teen lepästä lennottimen,
 Ammun hittoja hihahan,
 Paholaišta parran halki.
 Punahattu, Tuonen poika!
 Sännitä tulinen jousi
 Tulisella jäntehellä;
 Pane waskinen wasama
 Tuon tulisen jousen päälle,
 Ammu halki hampahista
 Luun syöjä, lihan puria,
 Weren uelta wetäjä.
 Minne mä sinun manoan?
 Jos wieno liet weestä nosfut,
 Niin weteen sinun manoan;
 Jos liet tuulen tuuwittama,
 Mene tuulen tietä myöten.
 Sa kiwut mä manoan kanssa;
 Wieköön kipua tuonne

Heimohln kipuemännän.
 Torajat sä, Tuonen poika!
 Paistut sä mato Manalan,
 Kautasesä riehtiläsä.
 Kuin et sinä sinä kypsy,
 Tuonen mä sinun manoan
 Pirun pihlajan tyköhön.
 Wiron akka Williferta
 Surwoo rauan siemeniä,
 Telkyttää teräsmuruja,
 Leppäsesä huhmarosä
 Leppäsellä petkelellä,
 Leppäsen tuwan sisäsä;
 Siellä sääkin sian saanet,
 Se sun raualla rakentaa,
 Wasaralla walmistelee.

Kiiden Sanat.

Kiisi poika riukamoinen,
 Kietta reitten juurehinen,
 Huikku helmoin alanen,
 Häpein hywän miesten,
 Werifaatioin wetämä,
 Kumahousuin huiskuttama!
 Mistäs sä tulit tupahan,
 Sait sammalhuoneeseen,
 Syömähän, kaluamahan,

Puremahan, jäytämähän,
 Syömähän werivalolle,
 Luuwalolle luhtomahan?
 Siirry, kuin sininen nuoli,
 Purate punakeränä,
 Wieri, kuin weran nukelma,
 Wieri werkapöksyhöihin,
 Kauppiaisten kaatioihin.
 Kunne mä sinun manoan?
 Tuonne mä sinun manoan
 Lapin lahtitantereelle;
 Siell' on uutta, siell' on kystä,
 Syöä miehen nälkähisen,
 Haukata halunalasen.
 Bai en pannekkaan pahoin,
 Enkä aiwan ilkeisiin.
 Tuonne mä sinun manoan
 Kynän jouhtenen nenähän,
 Uina allin kielen alle.
 Ja jos et siitään totelle;
 Tuonne mä sinun manoan
 Rutjan kokehen kowahan,
 Palawahen pyörteesehen,
 Sohon puut päin putowat,
 Hongat latwain lankiaapi.
 Ja tuonne ma sinun manoan
 Skusehen helwettihin,

Jost' et kuulu kuuna päänä,
 Selviä sinä itänä.

Umpumista vasten.

Sampsa, poika Pellerwoisen,
 Kesät kenneellä makasi,
 Kesällä jywäketoa,
 Jywäparfan parmahalla.
 Otti kuusia jywiä,
 Seihtemiä siemeniä,
 Yhen nää'än nahkasehen,
 Koipeeseen kesäorawan.
 Läksi maita kylwämähän,
 Toukoja tihittämähän.
 Suot kylwi, kanarwat kaswo,
 Korot kylwi, nousi koiwut,
 Mäet kylwi, kaswo männyt,
 Kummut kylwi, kaswo kuuset;
 Kylwi tuomet tuorehelle,
 Pajut maalle paisuelle,
 Pihlajat pyhälle maalle,
 Kaiat nurmien rajoille,
 Katajat karankoille,
 Tammen wirran wierimmille.
 Kaswo tuomet tuorehella,
 Pajut maalla paisuella,
 Pihlajat pyhällä maalla,

Raiat maalla raikahalla,
 Katajat karankoilla,
 Cipå tammi kaswanunna,
 Suurtununna puujumala.
 Heitti hellan wallalleja,
 Dlowallen onnelleja.
 Kulu yötä kaksi kolme,
 Saman werta päiviäkin,
 Läksi tuota tietämähän;
 Ei oo tammi kaswanunna,
 Suurtununna puujumala.
 Heitti hellan walloilleja,
 Dlowallen onnelleja.
 Uotti vielä yötä kolme,
 Läksi tuota tietämähän
 Yön takoa kohta kolmen,
 Wiikon päästä viimeistään;
 Sop' on tammi kaswanunna,
 Suurtununna puujumala.
 Wesa Jesuksen wetämä,
 Maasta mannun] kaswattama.
 Kuka siitä oksan otti,
 Se otti ikusen onnen;
 Kuka siitä lehen leikka,
 Se leikka ikusen lemmen.
 Dhowamp' on oksilleja,
 Leheltäjä liukkahampi,
 Ehittihin Manalasta,

Manalasta, maanki alta,
 Ehittiinpä, eipä löytny,
 Joka tammen hakkaisi.
 Tuli ukko taiwosesta
 Mujuseni, muotoseni,
 Kaiten karwani näkönen;
 Kirwes kultanen olalla,
 Wasitiwarssi kirwehesä,
 Hopiata ponnen päässä;
 Hakkasi rytimoraian,
 Tasalatwan taškutteli,
 Kultasella kirwehellä.
 Mikä lastuja porosi,
 Siitä nosti nuolet saapi,
 Sekä ampuja asehet.
 Piru piiliä tekepi,
 Wasamoita walmistaapi;
 Minkä saatti walmihiksi,
 Sen pojat sulittelepi
 Peipun pienillä sulilla,
 Warpusen warustimilla,
 Sian karjun harjaksilla.
 Teki piiliä piwosen,
 Kouran nuolia kowia,
 Korwalla tulisen kosken,
 Rautalammen reunamaalla.
 Läksi kaupallen kylälle,
 Ei kylään otettunahan.

Kolm' on poikoa pahalla,
 Yks on ruho, toinen rampa,
 Kolmas on perisofia.
 Ruho piiliä pitääpi,
 Rampa jousta jännittääpi,
 Ampuupi perisofia.
 Ampu nuolen ensimmäisen,
 Ampu ylös taimosehen,
 Pitkän pilwen rannan päälle;
 Tahto taimonen haletal,
 Kaaret ilman katkeilla,
 Noian nuolissa kowisja,
 Ikähissä äiän pojan.
 Ampu sitte nuolen toisen,
 Se on wästen maata mennyt.
 Maa muruiksi muljotteli, *)
 Paacet wahwat paukahтели,
 Kivet rannalla rakosi,
 Someret siottelekse.
 Ampu kohta kolmannenki,
 Kirjarintahan kivehen,
 Wuorehen teräksisehen, **)
 Kautasehen kalliohon.
 Tuo kivestä kiljahusi,
 Kalliošta kaljahusi,

*) Toisin: Tahto maa pyhä puheta.

**) E. Wuorehen hopeisehen.

Tahtoopi tawata siitä
 Ihoa imehnoraukan,
 Luo luontokappalia.
 Milläs tuo nuoli perittänehe?
 Sanan woimalla jumalan,
 Herran hengen huounnolla.
 Ota piru pistoksesi,
 Äkähäsi äiän poika,
 Ammu tuonne ammuksesi,
 Pistä tuonne pistoksesi,
 Wuorehen teräksisehen,
 Kautasehen kalliohon.
 Mit' oot tywin työntäynnä,
 Latwoin poies lappaele;
 Mitä latwoin laskenunna,
 Tywin poies työntäele.
 Ei tässä sioa sinulle
 Siankahan tarpehella,
 Tarpeittenkaan himolla.
 Muunne muuttuos majasi,
 Etäämmä elosiäsi,
 Ristittyä rikkoamasta,
 Kastettua kaatamasta,
 Tehytä teloamasta.
 Dieetäänpä sun sukusi,
 Mun sukui on tietämätä,
 Minun suurempi sukuni,
 Sekä laajempi laini;

Minun on ihmistä ihoni,
 Kaswanaišta kainaloni.
 Eroa sinä emätön,
 Paha poika polwahinen,
 Ristittyä rikkoamasta, j. n. e.
 Tämä ei mies Manalle joua,
 Tukka pitkä Tuonelahan;
 Mato joutakoon Manalle,
 Lyhyt tukka Tuonelahan,
 Oman surman ottamata,
 Oman tauin tappamata.
 Ste seppä Ilmarinen,
 Taloja iän ikunen!
 Teeppäs pihit pikkuruiset,
 Utulat ani wähäset,
 Tolla noian lemmon nuolen,
 Werisen wetäsen weiten,
 Shošta imehnoraufan,
 Emän tuoman ruumihista.
 Neityt Maaria emonen,
 Puhas muori-muollinen!
 Woia niillä woitehilla,
 Kato niillä kahtehilla,
 Soill' on luoja woieltuna,
 Katottuna kaikkiwalta,
 Bethlehemin kaupungissa.
 Woia luun lomia myöten,
 Säsenien kyniä myöten.

Paske woie wuotamahan,
Lâpi luun, lâpi jâsenen,
Lâpi suonien sorata.
Woia alta, woia päältä,
Sio silkkipyyhkeilläsi,
Ompele netosin neuloin,
Nahkaneuloin nappaele;
Ihommaksi entistähän,
Paremmaksi muinostahan.
Tekkös Jeesus terweheksi,
Alta tuntummattomaksi,
Päältä nuurumattomaksi,
Keskia kiuuttomaksi j. n. e.

Nykysempiä Lauluja.

Wainämöisen Weljen pojasta.

Wainämöisen weljen poika
 Otta kuusesta orawan,
 Petäjästä pöyryhännän;
 Kanto ensisti etehen,
 Kuusen kuivia kapyjä,
 Sitte toi on tuorehia,
 Kanto kauvoja wälistä,
 Heitti heiniä sekahan.
 Hän teki tuota tekoa
 Kokonaišta kolme vuotta;
 Muuttu orawa oriiksi,
 Tuli ori oivallinen,
 Oli korttelin yheksän,
 Häntä pitkä, harja paksu,
 Mulkut suuret summattomat;
 Waan ei kaswanut kawiat,
 Kyllä kynsillen kooka.
 Wiimein mielehen majahhti,
 Niän tolkkuhun tolahhti,
 Katella ajokaluja,
 Suitet suuhun, päitet päähän,
 Anto puntista punoja,
 Riimut rautarenkahista,
 Teki länkeet terwaksiista,
 Luokin karhun kylkiluista.

Ujo tuonne tunturille,
 Meni jäiselle mäelle,
 Pysy kynnet kalliolla,
 Eikä liukkaalla liwennyt.
 Ujo aikasa mäkeä,
 Tuuritteli tunturia;
 Laskihen Lapin keolle,
 Sille suurellen sileelle
 Siellä ajo aikalailla,
 Aikahollilla hojotti,
 Lapin kommiot kumohon
 Lapin äiät ne ärisi,
 Pienet pojatkin porisi,
 Ei hän siitä säikähtänyt.
 Wiimein mielehen majahti,
 Kiän tolkkuhun tolahti,
 Ruweta ruunoin tekohon.
 Kuulusteli kuoharia,
 Saahaksesa salwuria;
 Kuin ei kuullut kuoharia,
 Eikä saanut salwuria,
 Innošti ite samassa;
 Teki tulen terwaksiista;
 Pani paian palkeheksi,
 Alakiwen alasimeksi.
 Tako weiten wuoren alla,
 Kirkasti kiwen wälissä,
 Weti sillä weitelläsä,

Puotti kellukset keolle;
 Suuret mulkut muljautti;
 Ei hän köysiä kysellyt,
 Eikä kaatanut oria,
 Teki salwon seisovalta,
 Waan ei suonia sitonut,
 Eikä solminnut sanoilla.
 Pääsi weri wallalesta,
 Tuli puro punainen,
 Lakeille Lapin keolle.
 Ruuna horjaten horusi,
 Äiä itki ja porusi,
 Weren juoksun julman tähän.
 Tiwahti Wipulan Tiisa,
 Häilähti tähän hätähän.
 Kuin se sylki kuiran sylen,
 Ruunan reisihin wälihin,
 Tuli solmut suonten päihin,
 Kuivi se puro punanen.
 Sano äiälle samassa:
 ”Jos olet ite isäntä,
 Mä olen ite emäntä,
 Kaksi kauppoa tekeepi,
 Smallasa kumpanenki.
 Ota peura, anna ruuna,
 Viel’ annan wähän wäliä,
 Pikkuruisen päällisiä.”
 Wainämöisen weljen poika

Heilutteli helmojasa,
 Teki kaupan, ei katunut;
 Astu peuraa ahkiohon,
 Ajo tuonne tunturille,
 Meni jäiselle mäelle.
 Väi parha äkkinäinen
 Ei hän ohjata osannut,
 Eikä kiertänyt kiviä,
 Eikä peljännyt petäitä;
 Ahkio alta hajosi,
 Pää se filjahti kivehen,
 Aivot kaato kalliolle.)
 Peura pötkähti takasi,
 Haki vanhan haltiasa.
 Piisa arvasi asian,
 Vipulatar sanan wirkko;
 "Nyt on kuohari kumossa,
 Herveislangon langennunna."
 Istu kohta kiirehesti
 Ruunan ruskian rekehen,
 Haki peuraa haltiata.
 Tuon hän löysi tunturilta,
 Puotti aivot ään päähän,
 Pani päälleen peukalosa.
 Pianpa sekin parani,
 Tuli aivan terveheksi.
 Väinämöisen wäijän poika
 Ilko naita ja nahista.

Sitte istuivat yhesfä
 Nuunan ruskian rekehän,
 Laskevat Lapin keolle.
 Wainämöisen weljen poika
 Sano Liisalle samassa:
 ”Päne paljolta patahan
 Hirwen huulta, peurän fieltä,
 Kyll’ minä hapanta hankkiin.”
 Tuotti wiinan Torniošta,
 Haetti Dulusta olutta,
 Ruhtu wanhan Wainämöisen
 Wielä siihen soittajaksi,
 Wanha setä siinä soitti
 Hauinluista harppuasa,
 Että kalliöt kajahti,
 Wuoret urkuina ujerši,
 Kivet hyppi kankahilla,
 Mäellä pelmusi petäjät.
 Häät loppu, wäki hajosi,
 Wainämöisen weljen poika
 Teki talon ensimmäisen
 Lapeillen Lapin keolle.
 Siinä waati waimoasa,
 Eikisteli Liisoasa,
 Jost’ on saatu salwuria,
 Siit’ on kuoharin sifiä.

Kahwerokasta.

Utko Anterus sanoa:

”Pelkonen perehen miesi!

Mistä laitat langoillesi

Sunnuntaina suuruståhen?”

Baimo vastasi somasti:

”Menkää te yhesfå nõllå,

Kahen kesken kaunihisti,

Karjalaišten kaupunkihin;

Kantakaa te kahwet sieltå,

Nyt ei oo koisfa kosken herra,

Eikå seppå saapuhilla.”

Påksi Antit astumahan

Kapikolle rannalle,

Simo siivihiti jålesså.

Lykkåsit lylyn wesille,

Paiwan suuren lainehille.

Antti airoillen rupesti,

Simo istuupi siwulle,

Pelkonen peråå pitååpi.

Souit formilla kowilla,

Påskit suoroa Sahalle,

Karjalaišten kaupunkihin.

Wielå Antit armelowat:

”Mistå me sifåån menemme.”

Pelkonen sano pelolla;

”Kuletaan kohen rhytimaata,

Siell’ on ikkunat isommat,

Tikapuut on tietyt siellä;
 Ei oo ukfen aukomista,
 Eikä portin ponkamista,
 Lasin lungun lonkamista.”
 Pelkonen perehen miesi
 Ste astuupi eellä.
 Pääsi päähän tikapuihen,
 Otta weihthesä tupesta,
 Piirsi lasin lungun rikki,
 Kiersi ruuingin lukosta.
 Antti kanto aarappia,
 Laukanen lato rahoja,
 Seteliä selwitteli,
 Simo nahkoja sipeli,
 Wetä werkawaattehia.
 Silkit siivolla menewät,
 Eikä werat mitään wirka.
 Nahat naukuwat selässä,
 Miehen halwan hartiolla.
 Aina ankkuri sanoopi,
 Karappi ajatteleopi,
 Suonittelee julkijuoma;
 ”Woi te miehet mielettömät!
 Minne te minua wiettä,
 Kunne kannatte katalat?
 Kaunihiesta kammariesta
 Saatatte salon sisälle,
 Mehtäin tyrmien tykö.

En ollut salanen juoma,
 Olin juoma julkinainen.
 Herrat on tuoneet herkuksesa,
 Saksat saahakseen rahoa.”
 Tuli päivä yön perästä;
 Pistihen pihalle Tiina,
 Tiina Tiiteron emäntä.
 Tiina juosta tiiteroihti
 Wikewästi Wiilarihin.
 Wiilari ennähti kysyä:
 ”Mitäs itket waimo parka.”
 ”Jo nyt on itkut itkettynä;”
 Sop’ on rosvot ronkannuna,
 Lasin lungut lonkannuna;
 Kaikk’ on aikkunat awattu,
 Kaikk’ on kammarit katottu.”
 Väski Juski juoksemahan,
 Kaipainen kahtomahan;
 Löyti suolta saappaat jälet,
 Wholta upokasjälet:
 ”Tok’ siin on hywin hypätty,
 Kuin on sukka suolle jäänyt,
 Rinnaš puonnut puolle.”
 Waan ei ollut sukalla suuta,
 Eikä kieltä kintahalla.
 Erikkä tiesi ihmeimmät,
 Sunnuntaina suuret kummat,
 Tiesi vielä tiistaina:

Löysi lekkerin lehosta,
 Putelin punasta wettä,
 Riikosen wähä rihatsu,
 Väski käymähän kylöä;
 Täällä koskellen kofesi,
 Sanomata saattamahan,
 Ett' on annettu rahoa,
 Kupiloita rutkattuna,
 Kaksi loutuu loiwattuna.
 Pelkonen perehen miesi,
 Kohta kotiin tultuasa,
 Sano waimolleen samassa:
 "Ukkaseni, ainoseni,
 Minun kaunis Katrinani!
 Keitäs meillen kelporuoka,
 Laita ruoka lampahasta.
 Tuolt' on lammas laitettuna
 Yli selän Seukkolasta,
 Kanna kahweja sekahan,
 Että kerran kelporokka
 Saataisihin miesten syöä.
 Annan sinulle aarappia,
 Suuhusi sulan sokurin,
 Berat päällesi wetelen,
 Huiwit laulaasi foriat,
 Sormeesi formukset foriat,

Eäärilleis sukut säviät,
 Tuhtinahat kengiksesi.”
 Kaisa aarapin alotti,
 Ketutar kelpojuoman.
 Kosk' oli wiikkaus kulumna,
 Oli Siili siivo herra,
 Alko aittoja katella,
 Doropainen, toimen poika,
 Sanoopi sanoilla näillä:
 ”Pelkonen perehen miesi!
 Lähes aittoas awamaan,
 Kateltaw' on kartanosi.”
 Doropainen, toimen poika,
 Alko aittoja katella;
 Täällä oli sukka sulhasmiehen,
 Silkkihuivi siivon herran,
 Puustawit sukalla suussa,
 Nimi niekliin nenässä.
 Kouhiainen mies rotowa
 Otta nuoran orren päästä,
 Sita siipehen sepälle,
 Paitto langokset levolle.
 Kunsiläs' ol' ruoka walmis,
 Kuopion kutut paremmat,
 Waikkei tuolla eteen tuotu,
 Kahwerokkaa kannettuna.
 Ei ollut huolta huuhistasa,

Kysymistä kynnöstästä,
Suurustähestä surua.

Wiel' on siitä wirttä tehty,
Kuin on käyty keräisissä,
Pelastettu Pellishuono
Likasilmän Liisan luoksi.
Monta kaunista waloa
Wannotahan siitä siellä,
Keräisissä käytäisissä.
Koswon päälle päätettynä,
Kunnialta pois polettu;
Wiht' on wiiminen furitus,
Musta penkki muiten nähä.
Joutu tieto Tikkaselle,
Äsken Tikka tielle joutu,
Miestä wirpojaa witoilla,
Painelee pajun wesoilla;
Uuen wuoen uutisiksi,
Wanhan wuoen wastuffista.

Wirtt' on tehtynä wilussa,
Salaksill' on jatkettuna,
Puolella Puhosfaloa;
Waan ei tieä Tussi rukka,
Liekö suotu surmaksesa,
Kuolemaksii kohtailtu.

Ulistystruno Kalle Palmulle.

Kuule, kato, Kalle Palmu,
 Salo tolppari totinen!
 Jotka annot aiwan suuren,
 Seurattawan selkiästi,
 Esimerkin markkinoilla.
 Tuhat miestä tunnustaapi.
 Sata waimoa sanoopi,
 Papsit laulawat sopissa,
 Ettei monta markkinoilla
 Palmun wertaista kuleksi.
 Mont' on miestä markkinoilla,
 Monta miestä, monta mieltä,
 Paljon pahoja nimiä,
 Baan on harwalta hyviä,
 Hyvän nimen haltioita.
 Yksi ystävä wakuuen,
 Sekä totuuen toweri,
 Kuulu puoissa puhuvan:
 ”Se on Palmullen parempi
 Hyöty hyvästä nimestä,
 Kuin olla omistajana
 Tuntemattoman tawaran.”
 Baan oli toisia toella,
 Jotka sanoit tolwanaksi,
 Perityhmäksi perustit.
 Saatua tämän sanoman,

Tämän kumman kuultuasa,
 Taskuwarfaat ne vapisi,
 Koswot rohkiat häpesi,
 Metän worot woivotteli,
 Betty filmät weiarien,
 Wiekas nauro ja wihelsi.
 Kuin sen kuuli kumnon herrat,
 Kiittelivät Ruotin kielen,
 Sekä Suomeksi sanoivat,
 Ettei monta marffinoilla
 Kallen kaltaista käwele.
 Suottaherrat ne sohatti:
 ”Piru olkoon pitäisiinkin
 Toisen puolen palkastani,
 Eikä enemmän vielä.”
 Talon poika pohjalainen!
 Mitäs mahtaisit sanoa,
 Jos sen joku toinen miesi
 Mlös ottanut olisi?
 Eipä hiiret hiiskahtaisi,
 Pentu haukkuisi perähän.
 Waan se wakaa Kalle Palmu,
 Salo tolppari totinen,
 Mlös otti yksinäsä,
 Dieltä tempasi rahasi,
 Eikä pistä powehesa,
 Taskuhusa tarkottele.

Kysy kyllä kiiruhusti,
 Dieusteli taitavasti,
 Kahan oikiaa isäntää.
 Kuin sun kuuli kulkeneeksi,
 Tiesi tielle joutuneeksi,
 Heti kyllä sai hemosen,
 Solla joututti jälestä,
 Disit antanut ilolla
 Suuren summan palkkesea,
 Löytyäisiksi lykännyt,
 Waan ej ota ollenkana,
 Toisen rahoja rakasta.
 Tästä siis nähdään toella
 Ettei kaikki Suomen kansa,
 Eikä lapset Kautalammen,
 Viel' oo tuiki turmeltuna,
 Tärwättynä kaikki tyhni.
 Saattaapi fataluwuisa
 Miehen toisenkin tawata
 Rehellisen retkilläsa,
 Waellukseksaan wakawan.
 Etten liialla lorulla
 Wirttä pitkäksi wenyttä,
 Lamahuta lauluani,
 Päästän wirteni wälehen,
 Annan lopun ajallasa;
 Mahan mainita sanalla

Hänen waltawanhemmasta:
 Se oli ukko ulkomaalta,
 Kowa korpraali soassa,
 Tähen täyden miehuutensa
 Kahen kantawa ritarin,
 Jotka kalle kauniistaapi,
 Poika puhtaana pitääpi.

Sisälläpito:

Wanhoja Runoja.

Tanssaja	=	=	=	=	=	Sivu 1.
Kaudan Synty	=	=	=	=	=	2.
Kipusanat	=	=	=	=	=	6.
Hätäsanat	=	=	=	=	=	8.
Tulen Synty	=	=	=	=	=	9.
Sairaita kylwettäissä	=	=	=	=	=	16.
Pääwämädon Synty	=	=	=	=	=	28.
Kuwun Sanat	=	=	=	=	=	28.
Hammašmadon Sanat	=	=	=	=	=	29.
Riiden Sanat	=	=	=	=	=	32.
Ampumista wästen	=	=	=	=	=	34.

Nykysempiä Pauluja.

Wainämöisen wäsen pojasta	=	=	=	=	=	41.
Kahwerokasta	=	=	=	=	=	46.
Ylistysruno Kalle Palmulle	=	=	=	=	=	52.

Seurawaisessa Osassa tahdon minä luetella paikkakunnat, joista tämänki Osan Runot ja Laulut owat peräsin, koska tässä fillen ei ole tilaa.

